

ESBL

Information till patienter och närstående

Många frågor dyker upp när man får beskedet att man är bärare av ESBL bildande bakterier. I denna broschyr får du några svar och dessutom tips om vem du kan vända dig till om du har fler frågor.

Vad är ESBL-bildande bakterier?

ESBL – Extended Spectrum Beta Laktamase är inte en sjukdom utan ämnen som tarmbakterier, exempelvis E.coli eller Klebsiella pneumoniae har lärt sig att producera.

ESBL gör bakterierna motståndskraftiga mot flera olika sorters antibiotika. Antibiotika-behandling utgör en risk för uppkomst och spridning av ESBL bildande bakterier.

Var finns ESBL-bildande bakterier?

Vanligtvis finns bakterien i avföringen utan att ge upphov till sjukdom.

Du är då "bärare" av bakterierna. Bakterien är också vanlig i urinen men kan även förekomma i blodet eller ge upphov till andra infektioner. ESBL bildande bakterier upptäcks genom odling.

När behövs behandling?

Är du enbart bärare av bakterien behöver du ingen behandling. Om bakterien orsakar en infektion i t.ex. urinvägarna och du får feber går det att behandla med antibiotika.

Antibiotikan kan behöva ges direkt i blodet. Det finns färre antibiotika att välja mellan, därför kan behandlingen bli mer komplicerad

Det är viktigt att du informerar den läkare du går till om att du är eller har varit bärare av ESBL bildande bakterier för att du ska få rätt behandling.

Bärarskap av ESBL bildande bakterier får aldrig försena eller förhindra din övriga vård, undersökning eller behandling.

Hur smittar ESBL-bildande bakterier?

Smittspridningen med ESBL bildande bakterie kan ske på sjukhus, äldreboenden och ute i samhället.

Vanligaste smittvägen är via personers händer som förorenats vid toalettbesök som sedan sprids vidare till olika ytor som handtag, kranar med mera. Bakterierna kan sedan föras vidare till nästa person som tar på samma ställen. Smittspridning kan ske via förorenad föda. ESBL bildande bakterie är vanligt förekommande i många länder utanför Sverige, men har under de senaste åren även ökat här i landet.

Hur kan man undvika spridning av ESBL bildande bakterier inom vården?

Vårdpersonal ska skydda sina arbetskläder med plastförkläden och använda handdesinfektion före och efter kroppskontakt med alla vårdtagare. Även din och dina anhörigas handhygien är viktig. Du ska helst vårdas på eget rum med egen toalett.

Följ vårdpersonalens rekommendationer.

Hur ska du som smittbärare göra för att inte smitta dina närstående eller andra personer?

Handhygien är mycket viktig. Använd flytande tvål, egen handduk. Var extra noga med handhygien i följande situationer:

- Innan du börjar laga mat.
- Efter toalettbesök
- Om du berört underkroppen, underkläderna, en urinkateter, stomi (konstgjord kroppsöppning) eller sår.
- Efter blöjbyten. Lägg använda blöjor eller liknande material i en plastpåse. Knyt ihop påsen och kassera som vanligt avfall.
- Har du diarré bör du efter toalettbesök rengöra tvättställ, kranar, toalettsits och spolknopp med vanligt rengöringsmedel.
- Om du har sår, urinkateter eller diarré, bör du inte bada i badkar utan duscha istället. Rengör sedan duschen med rengöringsmedel.
- Tvätt av sänglinne och handdukar bör ske vid minst 60 grader. Kläder tvättas vid den temperatur som plagget tål.
- Samma regler gäller för anhöriga.

Hur ska du göra vid besök i sjukvården, t.ex. på hälsocentral eller sjukhus?

Det är viktigt att du talar om att du är bärare av ESBL bildande bakterie eller varit bärare av dessa. Det är för att du ska få bästa möjliga vård, samtidigt som man minimerar risken för eventuell smittspridning.

Kan du ta emot besök på sjukhuset?

På sjukhus får du ta emot besök på rummet.

Kan du ta emot besök hemma?

Det finns inga hinder att ta emot besök eller att träffa andra personer i hemmet eller på andra platser.

Du kan också ha sex som du brukar.

Kan du bada i bassäng eller besöka SPA?

Om du har sår, urinkateter, diarré eller stomi bör du inte bada i bassäng eller besöka SPA. Vid tveksamheter kontakta infektionsmottagningen eller din behandlande läkare.

Kan du bli av med ESBL bildande bakterier?

Vanligtvis finns bakterien i tarmen utan att ge symtom. Kontrollprov från avföringen behövs oftast inte utom om du får någon infektion. Du kan inte bli av med ditt bärarskap genom att antibiotikabehandlas.

Har du eller har haft ESBL bildande bakterier rekommenderas du alltid informera om detta vid kontakter med vården!

Är det något annat den närstående ska tänka på?

Deltar du i vården var noggrann med att tvätta händerna och använd handdesinfektion när du kommit i kontakt med urin eller avföring.

Ni kan leva som vanligt i den vardagliga/sociala kontakten med den som är bärare.

Vem kan ge mer information

Kontakta din behandlande läkare på din hälsocentral eller vårdinrättning.

Vill du läsa mer?

www.regiongavleborg.se/vardhygien

www.regiongavleborg.se/smittydd

www.folkhalsomyndigheten.se – skriv ESBL i sökrutan

www.vardhandboken.se – skriv ESBL i sökrutan

www.1177.se (Sjukvårdsrådgivningen) – skriv ESBL i sökrutan

För övrig information

Vårdhygien 026-15 51 65

Smittydd 026- 15 53 08

Infektionsmottagningen 026-15 42 22